

BOJOVÉ POUŽITÍ PRŮZKUMNÉHO DĚLOSTŘELECKÉHO ODDÍLU

Průzkumný dělostřelecký oddíl (pzdo) je organizačně začleněn jako samostatný útvar raketového vojska a dělostřelectva vševojskové armády. Je podřízen veliteli armády a po odborné stránce NRVD armády. Je určen k zabezpečení dělostřeleckého průzkumu (radiolokačního, fotografického, fotogrammetrického a průzkumu pozorováním), topograficko-geodetické a povětrnostní přípravy ve prospěch RVD armády.

Jeho hlavními úkoly jsou:

- získávat podklady pro palbu dělostřelectva a údery raketového vojska průzkumem cílů v určeném pásmu průzkumu,
- účastnit se řízení palby dělostřelectva a řízení raketových (jaderných) úderů,
- vytvářet velitelsko-pozorovací stanoviště NRVD armády,
- podílet se na topograficko-geodetické přípravě hlavního uskupení dělostřelectva armády a RVD divizí, zejména vytvářením topograficko-geodetických podkladů a kontrolou topograficko-geodetických

kých podkladů a kontrolou topograficko-geodetického připojení,

— podílet se na povětrnostní přípravě RVD armády a divizí, zabezpečit povětrnostní přípravu hlavního uskupení dělostřelectva armády, nebo povětrnostní přípravu centralizovaným způsobem ve prospěch RVD armády,

— zhotovovat a rozmnožovat fotografické podklady pro palbu a údery RVD na základě vzdušného a pozemního fotografování.

Současná organizace je známá. Dílčí změny jsou možné při průběžném zavádění nové techniky, z níž největší význam pro efektivnost dělostřeleckého průzkumu by mělo vytvoření baterie bezpilotních průzkumných prostředků. Efektivnější využití pzdo, jmenovitě baterie radiolokačního průzkumu, bude dosaženo po nezbytném zavedení moderního typu radiolokátoru pro průzkum nepřátelského dělostřelectva u průzkumné čety a topograficko-geodetické baterie po doplnění moderními typy kvantových (laserových) dálkoměrů.

Zásady bojového použití pzdo

Bojové jednotky pzdo pracují nezávisle na sobě v celém pásmu činnosti armády. Jsou řízeny štábem pzdo nebo štáby RVD svazků (skupin), jimž jsou přiděleny. Použití pzdo jako celku bude zcela výjimečné.

Bojové použití pzdo v operaci bude zá-

viset na úkolu vševojskové armády, jejím posílení palébními a průzkumnými prostředky RVD frontu. Rozdíly v použití oddílu spočívají právě v tom, kolik jednotek a komu bude přiděleno, které jednotky bude přímo řídit štáb oddílu a které štáby dělostřeleckých útvarů a svazků,

jmž jsou jednotky přiděleny (nebo určeny k součinnosti).

Optimální výsledky činnosti pzdo se dosahují zasazením jednotek pzdo na rozhodujících směrech bojové činnosti RVD armády v rozhodujících fázích operace.

K použití pzdo:

- průzkumná četa baterie velení a dělostřeleckého průzkumu se zpravidla nepřiděluje, ale vyčleňuje se k přípravě a zaujetí VPS NRVD armády,

- průzkumná ústředna se stává součástí štábu RVD armády,

- baterie radiolokačního průzkumu se zpravidla rozděluje na radiolokační čety (nebo jednotlivé radiolokátory) a ty se přidělují dělostřeleckým skupinám armády, popř. divizím na směr hlavního úsilí armády,

- fotogrammetrická baterie zůstává v podřízenosti velitele pzdo,

- topograficko-geodetická baterie může být použita jako celek; zpravidla však bude rozdělena, jednotlivé čety budou přiděleny vševojskovým svazkům a část baterie bude zabezpečovat armádní dělostřeleckou,

- povětrnostní baterie může být použita jako celek; zpravidla však budou nejméně dvě čety působit na směr hlavního úsilí armády a až jedna četa na druhém (samostatném) směru. Povětrnostní čety budou buď přiděleny vševojskovým svazkům, nebo mohou být při zabezpečování armádního dělostřelečtva řízeny štábem oddílu.

Efektivní použití pzdo předpokládá včasnou a účinnou součinnost s ostatními druhy a prostředky průzkumu (vojskového, vzdušného, radiotechnického), které působí v daném prostoru (pásmu), a součinnost s jednotkami topografické služby.

Štáb pzdo plánuje a organizuje bojové použití jednotek. V průběhu bojové činnosti operativně řídí jednotky, které jsou v jeho podřízenosti, zabezpečuje sběr a předání výsledků jejich činnosti a všestranně je zabezpečuje.

Přiděleným jednotkám se vydávají úkoly zpravidla pouze v obecné formě. Štáby zabezpečovaných útvarů je konkretizují. Přidělené čety topograficko-geodetické, radiolokační a povětrnostní baterie přecházejí do podřízenosti štábů zabezpečovaných útvarů. Pracují podle jejich plánů a předávají jim výsledky prací. Tyto je zásobují proviantem, PHM, běžným spotřebním materiálem a municí.

Řízení přidělených jednotek štábem pzdo bude spočívat hlavně v kontrole, poskytování nezbytné pomoci, jakož i v orga-

nizaci jejich zabezpečení speciálními technickými prostředky a materiálem do dcb jejich přidělení, ale i v průběhu bojové činnosti.

Jakmile je přidělení jednotky rozhodnutím NRVD armády ukončeno, organizuje štáb pzdo jejich převzetí, doplnění, popř. předání jinému svazku.

Úkoly pzdo v různých druzích boje jsou obdobné. Mění se pouze význam jednotlivých (díličích) úkolů, způsob jejich plnění a částečně i způsob použití baterií oddílu.

Při stanovení úkolů oddílu náčelník a štáb RVD armády přihlíží k úkolům vševojskových divizí, množství a kvalitě jejich organických prostředků pro dělostřelecký průzkum, topograficko-geodetickou a povětrnostní přípravu, a k úkolům a potřebám dělostřeleckých skupin armády.

Na základě bojového nařízení NRVD armády velitel a štáb oddílu stanoví úkoly jednotkám v bojovém rozkaze nebo bojových nařízeních.

Při rozdělování baterií a přidělování čet dělostřeleckým skupinám (útvarům) pro operaci velitel a štáb oddílu přihlíží k potřebám dělostřeleckých skupin armády, ke stupni odborné a taktické připravenosti jednotek a jejich velitelů a k možnosti centralizace dělostřeleckého průzkumu, topograficko-geodetické a povětrnostní přípravy v rámci RVD armády.

V útočné operaci bude na směr hlavního úderu armády zpravidla působit průzkumná četa baterie velení a dělostřeleckého průzkumu, nejméně jedna radiolokační četa (po vybavení ARSOMEM celá baterie), nejméně dvě topograficko-geodetické čety a nejméně dvě povětrnostní čety.

Radiolokátory se přidělují dělostřeleckým skupinám armády v závislosti na jejich počtu a úkolech. Topograficko-geodetické čety se přidělují zejména těm svazkům (dělostřeleckým skupinám), které jsou na směr hlavního úderu armády. Až jednou četou může být posílen vševojskový svazek na druhém (samostatném) směru. Povětrnostní čety jsou řízeny štábem pzdo při zabezpečování armádního dělostřelečtva, nebo štáby vševojskových svazků, kterým jsou přiděleny.

Působí-li dělostřelecké skupiny armády na větší šířce, je možné posílit topografickými četami a povětrnostními četami vševojskové svazky, v jejichž pásmu útoku tyto skupiny palebně působí.

Řízení topograficko-geodetických a povětrnostních čet štábem pzdo a jejich působení ve prospěch dělostřeleckých skupin armády je naopak výhodné při koncentraci

skupin do jednoho prostoru, což je charakteristické při průlomu nepřátelské obrany, při zasazení druhého sledu armády, vyslání operačních manévrujících skupin, odrážení protiúderu apod. Tehdy je usku- tečňované centralizované řízení topogra- fisko-geodetické a povětrnostní přípravy v rámci RVD armády.

Předvídá-li se **střetný boj**, budou se pře- místovat s dělostřeleckými jednotkami zejména radiolokátory (radiolokační čety) a někdy i topografisko-geodetické čety s rekognoskačními skupinami dělostřeleč- kých skupin. Po zavázání předvoje (před- sunutého odřadu) do boje se radioloka- tory a topografisko-geodetické čety roz- vinují a plní okamžité své odborné úkoly ve prospěch dělostřeleckých skupin (útvá- řů), jimž jsou přiděleny.

V průběhu vedení **útočného boje** může být vyčleněna část z prostředků (čet) oddílu do zálohy sil a prostředků a být použita k posílení (zabezpečení) nově za- sazaných vševojskových svazků, posíle- ných dělostřelectvem.

V závislosti na úkolech a změnách v po- sílení vševojskové armády (jednotlivých svazků) při přechodu armády (nebo části sil) do obrany, dojde u RVD vševojsko- vých svazků i armády ke změnám úkolů, změnám přidělení a uskupení, které se promítnou do činnosti zejména baterie ra-

diolokačního průzkumu, topografisko-geo- detické a povětrnostní baterie pzdo.

V **obraně operaci** může být část povětr- nostní a část topografisko-geodetické ba- terie rozdělena mezi vševojskové svazky a část plní úkoly ve prospěch armádního dělostřelectva. Po přidělení jedné radio- lokační čety armádní dělostřelecké sku- pině (ADS, SDS) může být druhá četa po- užita na druhém směru úderu nepřítele a přidělena vševojskovému svazku, který na tomto směru působí.

Přejde-li do obrany pouze část sil armády, je třeba, v závislosti na úkolech těchto sil a na jejich posílení dělostřelectvem, za- bezpečit je i prostředky průzkumu. Zpra- vidla to bude radiolokátor až radiolokační četa, dále topografisko-geodetická četa, popř. i jedna povětrnostní četa.

Vždy je však třeba ponechat větší množ- ství sil a prostředků na směru hlavního úderu nepřítele nebo v prostoru proti- přípravy a protiúderu. Pro případ centra- lizace dělostřeleckého průzkumu, topogra- fisko-geodetické a povětrnostní přípravy při přechodu armády do útoku, se na tomto směru vytváří včas uskupení po- třebných sil a prostředků. Jednotky pzdo se v tomto druhu bojové činnosti zpravid- la v záloze sil a prostředků neponechá- vají.

Charakteristika jednotek pzdo

Baterie velení a dělostřeleckého prů- zkumu pzdo je určena k zabezpečení štábu pzdo a podílí se na zabezpečení štábu RVD armády. Je složena z velitelství baterie, průzkumné čety, průzkumné ústředny a spojovací čety.

Průzkumná četa je důležitým prostřed- kem dělostřeleckého průzkumu ve pros- pěch štábu RVD armády. Svými prostřed- ky vytváří velitelsko-pozorovací stanoviš- tě NRVD armády. Průzkumné úkoly plní pozorováním z pozemních vybudovaných i dělostřeleckých pohyblivých pozorova- telen (DPP). Vytváří spolu s DPP armá- dních dělostřeleckých skupin systém boč- ních a předsunutých pozorovatelů, spolu- pracuje s nimi, a výsledky průzkumu, které slouží jako jeden z podkladů pro palbu dělostřelectva armády, hlásí ná- čelníkovi průzkumu štábu RVD armády.

Může být i v záloze průzkumných pro- středků poblíž velitelského stanoviště pzdo, nebo výjimečně armádní dělostřele- cké skupiny.

Průzkumná ústředna je orgánem náčel- níka průzkumu štábu RVD armády, roz-

pracovatelem a realizátorem úkolů plá- nování, organizování a operativního říze- ní dělostřeleckého průzkumu, topografis- ko-geodetické a povětrnostní přípravy a výkonným orgánem sběru, evidence a vy- hodnocení průzkumných zpráv na štábu RVD armády.

Je orgánickou součástí sestavy štábu RVD armády a vytváří pracoviště náčelní- ka průzkumu štábu RVD armády.

Průzkumná ústředna může být v přípa- dě potřeby předsunuta do prostoru bo- jové činnosti průzkumných jednotek po- blíž velitelsko-pozorovacího stanoviště NRVD armády (ADS). A to zejména v přípa- dě, kdy objem průzkumných zpráv od dělo- střeleckého průzkumu bude naprosto pře- važovat nad jinými průzkumnými zdroji.

Spojovací jednotky oddílu jsou tvořeny spojovací četou a podací stanicí baterie velení a dělostřeleckého průzkumu a spo- jovacím družstvem topografisko-geodetické baterie. *

Spojovací četa je určena ke spojení s nadřízeným stupněm velení (NRVD

armády, NT-ZV armády aj.), uvnitř velitelského stanoviště oddílu, s veliteli jednotek a popř. s veliteli (štáby) jednotek (útvárů), jimž jsou jednotky oddílu přiděleny.

Spojovací družstvo topograficko-geodetické baterie je určeno ke spojení uvnitř baterie, se štábem pzdo i se štáby dělostřeleckých jednotek (útvárů, svazků), jimž jsou jednotlivé čety přiděleny.

Baterie radiolokačního průzkumu je vybavena radiolokátory pro průzkum pohyblivých cílů typu SNAR, s perspektivou jejich doplnění i modernějšími radiolokátory typu ARSOM. Svoji technikou je předurčena k průzkumu a zjišťování polohy pohyblivých i nepohyblivých pozemních i plujících cílů, k opravování palby dělostřelectva a k topografickému připojení orientačních bodů a velitelsko-pozorovacích stanovišť v souřadnicovém systému geodetických sítí nebo ve vlastním souřadnicovém systému. Perspektivně bude moci zjišťovat i taktické prostředky jaderného napadení a dělostřelectvo nepřítel. Tyto úkoly může plnit i při snížené viditelnosti (v noci, za mlhy, při zádymování), je-li činnost optického průzkumu ztížena či znemožněna.

Baterie tvoří velitelská a dvě radiolokační čety, v každé po dvou radiolokátorech. Stanoviště radiolokátorů se rozvíjí zpravidla po čáře dělostřeleckých pozorovatelů, 1,5–3 km od předního okraje vlastních jednotek, poblíž velitelsko-pozorovacího stanoviště spolupracující (nadržené) dělostřelecké jednotky, na důležitých tankových směrech.

Fotogrammetrická baterie je určena k laboratornímu zpracování a vyhodnocení materiálů vzdušného fotografování a k pozemnímu fotografickému průzkumu.

Hlavními úkoly baterie jsou:

- laboratorně zpracovávat letecké negativy a filmy pozemního fotografování,
- fotografovat nepřítel a terén z pozemních pozorovatelů,
- vyhodnocovat cíle z dodaných materiálů vzdušného a pozemního fotografování,
- pořizovat průzkumové fotografické dokumenty,
- kopírovat letecké filmy a zhotovovat letecké snímky.

Tyto úkoly plní ve složení: velitelská baterie, fotolaboratorní četa a četa fotografického průzkumu.

Fotogrammetrická baterie zaujímá prostor bojového rozmístění zpravidla 1–2 km od velitelského stanoviště pzdo, výjimečně

ně poblíž letiště pzlp, zde bezprostředně získává filmové materiály vzdušného průzkumu.

Topograficko-geodetická baterie je určena k rychlému a včasnému zabezpečení RVD armády (hlavního uskupení dělostřelectva armády a RVD vševojskových svazků) přesnými geodetickými podklady v potřebné hustotě.

Hlavními úkoly topograficko-geodetické baterie jsou:

- účastnit se zhušťování, ev. vytváření geodetických podkladů v prostorech bojového rozmístění raketových a dělostřeleckých útvárů,
- kontrolovat připojení jejich bojových sestav,
- uskutečnit geodetickou přípravu os přesunu RVD divizí a armádního dělostřelectva,
- připojovat body a stanoviště jednotek dělostřeleckého průzkumu a palebných postavení palebných jednotek RVD, je-li dostatek času.

Dále může baterie vytvářet komparační základny, popř. obnovovat geodetické body.

Tyto úkoly plní baterie ve složení: velitelská baterie a tři topograficko-geodetické čety, které sestávají ze dvou topograficko-geodetických družstev, dálkoměrného družstva a měřické ústředny.

Povětrnostní baterie je určena k zabezpečení hlavního uskupení RVD armády povětrnostními údaji, nutnými k přípravě přesné palby. Konkrétním výsledkem činnosti povětrnostních stanic (čet) jsou povětrnostní zprávy Meteo-11. Po jejich přepočtu může tyto zprávy využívat i raketové vojsko.

Hlavními úkoly povětrnostní baterie jsou:

- komplexní sondování atmosféry,
- měření přízemních povětrnostních prvků,
- vyhodnocení středních (balistických) změn povětrnostních prvků,
- sestavení povětrnostních zpráv a jejich vysílání,
- příp. i určování oblačnosti barometrické tendence, stavu půdy a počasí a sledování nebezpečných povětrnostních jevů.

Tyto úkoly plní baterie ve složení: velitelská baterie a tři povětrnostní čety (stanice), které jsou vybaveny soupravou RS-65D.

Prostory bojového rozmístění povětrnostních čet se volí tak, aby svoji aktivní

činností neprozrazovaly polohu (rozmístění) štábů a palebných postavení RVD. Při tom musí zabezpečit co nejdříve prostorovou a časovou platnost povětrnostních zpráv pro hlavní uskupení dělostřelectva armády. Tyto prostory se volí přibližně 10–15 km od předního okraje vlastních vojsk.

Týlové jednotky oddílu se zpravidla rozmísťují poblíž velitelského stanoviště oddílu.

Četa týlového zabezpečení, kterou tvoří hospodářské družstvo, automobilní družstvo a sklady, je určena k vedení pohyblivých zásob materiálu, k přísunu materiálu včetně PHM a munice jednotkám, k odsunu poškozené výzbroje, techniky, prázdných obalů a jiného přebytečného materiálu od jednotek. Zabezpečuje teplou stravou a dalším proviantem velitelství, štáb a jednotky oddílu. Současně zabezpečuje tyto jednotky i pitnou vodou.

Technická opravna, kterou tvoří dílny pro opravu výzbroje a pro opravu techniky, je určena k běžným opravám speciální techniky, dopravních vozidel, zbraní a veškeré další techniky a materiálu. Zabezpečuje odsun té techniky, kterou nelze opravit silami technické opravny do shromaždišť poškozené techniky, k dílenským nebo odsunovým útvarům armády, nebo jim ji předává přímo na místě poškození. Tankovým, automobilním a speciálním materiálem je zásobena z technického skladu.

Obvaziště je určeno ke zdravotnickému zabezpečení oddílu. Poskytuje první lékařskou pomoc, odsunuje raněné a nemocné ve spolupráci se zástupcem pro týl na další etapu odborné lékařské pomoci k samostatnému zdravotnickému oddílu nebo dočasněmu lékařského ošetrovacího střediska. Organizuje hygienický dohled a zabezpečuje všechny příslušníky oddílu zdravotnickým materiálem.